

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

יד.

עין משפט גור מצוה

קב א מיי פ"ט מהל'
פסולי מוקדשין ה"ו:
קב ב ג מיי פ"ג מהל'
ג מן ומנה ג' ד:
קב ד מיי פ"ט מהל'
פסולי מוקדשין ה"ו:
קו ה מיי פ"ו מהללות
אבות הטומאה ה' א
סגנו עשין רמז:
קו ו מיי פ"ט מהללות
פסולי מוקדשין ה"ו:
פסולי מוקדשין ה"ו:

תורה אור השלם

1. וְכִי יִתֵּן מִים עַל יַדְעֵךְ
וְנָפַל מִבְּכַלְמֶיךָ עָלָיו שְׂטָא
הוּא לְכֶסֶם: וַיִּקְרָא יָא לַח

רבינו הגאון (המשך)

נעשה הנוגע באב הטומאה
ולד ראשון, כי נגע באחר
משוי ליה לוד שני, השתה
כי נגע בבשר היה שהיה
ולד שני לא הוסיף לו
טומאה, ולד שני היה גם
ענה כשנגע בו הולד
הראשון נעשה לוד שני, מה
הוסיף לו דקניו במתני'
אצל שמואל לו טומאה
על טומאתו. ויפיק רב
יהודה ולד דמתני' ולד שני
הוא לוד ראשון, וכן ראשון
נגע בבשר שהיה הולד
שלישי עשאו שני, הנה
הוסיף לו טומאה שני עתה
עשה שני. ואקשינן היך
הבשר שהוא אוכל אימא
אוכל כיוצא בו, והתניא
יכול יהא אוכל מטמא
אוכל, ת"ל וכי יתן מים על
ידע ונפל מכלתם עליו
טמא הוא לים, הוא טמא
ואין עושה טמא כיוצא בו.
גיטא לטמא דאמר בחולין
אין עושה. ולמאן דאמר
בחולין ובתורתא נמי אין
עושה, אבל בקדשים עושה
אוכל כיוצא בה שפיר,
הני קדשים ניהו, אלא
לרבינא דאמר אפילו
קדשים נמי אין עושה אוכל
טמא כיוצא בו מן אימא
למימר. ויפיק רב נחמן בר
יצחק מהא דתנן אין כלי
חורס מטמא חבירו אלא
במשקה, נטמא המשקה
דאימא, הכא נמי כגון
דאימא משקין בחדי האי
בשרא דמטמא הבשר
מחמת משקין, ונדהא.
ואסיק דאין אוכל מטמא
אוכל מדאורייתא, ומתני'
דקניו בשר מטמא בשר
אחר מדרבנן.

מתני' הוסיף ר' עקיבא
מימיהם של כהנים כו',
ואקשינן מכדי שמן שנפסל
בטבול יום מאי הוא
שלישי, כי השתבול יום פוסל
ואינו מטמא, והשלישי
פוסל ואינו מטמא, התנן
בטהרות פ"ב הראשון
והשני שבתורתא טמאין
ומטמאין. שלישי פסול
ולא מטמא, ותנן בטבול
יום פ"ב המפקח של
תורה והשנים השולש של
חולין ונגע טבול יום
כמו שלישי, כנגע ביה
בוה השמן הגר שנטמא
מטמא מת, שני הוא, כי הגר
הוא לוד ראשון, והשמן
שנגע בגר נעשה לוד שני,
מאי קמ"ל ר' עקיבא
שלישי מותר לעשותו שני,
היני דר' תננה סגן
כהנים. ומוקדש רב יהודה,

שתי פרות היו חורשות. זירושלמי דייק ירושלים לא מקום שנהגו
זו שלא לעשות מלאכה כלומר סברא הוא לכוונת שם
איסור כיון שמתקבלין שם אף ממקומות שנהגו בהן איסור ומשני
תרומה וקדשים עושין כיוצא בהן.

פירש בקונטרס דפיק מקרא דחגי
אל הלחם ואל הנידוי ו"לר"מ דמפרש
לקמן [ד. פ.] או אל הנידוי אור"י דנפקא
ליה מהבבבאר אשר יגע בכל טמא לא
יאלכ (ויקרא י') אפי' צבולכ^ג ותרומה^ג
נפקא לן קוין דלא מניינו למימר
מקרא מלא דצר הכתוב דהא איכא
קדשים דעושין כיוצא בהן נוקי קרא
דדמי טפי^ד דהיינו חולין^ה.

דאיכא משקין בהדי בשר. מכאן
מדקדק ריב"א^ו דמשקין
מטמא בפחות מרביעית דקמס
משקין דבהדי בשר לית בהן רביעית
ולקמן (דף ק"ז ע"ב)^ז נמי אמרו גבי
מים אכל פחות מרביעית טמאים
והא דלמר צפרק אין מעמידין
(ע"ז דף ל"א ע"ב) גבי יין נסך דמטמא
טומאת משקין רביעית ובפ"ב דגדה
(דף ע"ט ע"ב) גבי דם הירוק וצמח דוכמין
אומר ריב"א דנפסול גייה איירי
דשיעורו רביעית כדלמר במעילה
צפרק קדשי מוצח (דף ק"ז ע"ב) דכל
המשקים מטמאין לפסול הגייה
רביעית^ח ור"י מפרש דהא דענינה
לאו דאורייתא כגון סתם יין כותים
ודם הירוק דלפי' ביתר מרביעית
לא מטמא מדאורייתא אכל שער
משקין מדאורייתא ככל שהאז ור"ת
אומר דמדאורייתא צעין רביעית
לטמא אחרים אכל מדרבנן מטמא
אחרים ככל שהאז ולפי' ז"ל דהשתא
לא מסיק דעמיה שאוכל יומא
אוכל אפילו מדרבנן מדאורייתא
לאוקמא צעין מדרבנן ולא מוקי
כמסקנא דלכול משקין אוכל מדרבנן
וקף עג גב דאין אוכל מטמא אוכל
אפילו מדרבנן^ט מכל מקום משכחא
שלישי ע"י ע"ז ולבונה^י או על
ידי משקין דלכתי לא גזרו דכל
הפוסל את התרומה מטמא משקין
לחיות מחלה^{יא}.

עם בשר משקין מיבעי ליה.
וא"ת אמאי לא פריך מאי
איריא שנטמא באב הטומאה אפי'
צראשון ושני נמי' דפריך לקמן על
ר"ע וי"ל משום דרבי חנינא קאמר
מימיהם של כהנים משמע שמעולם
קף הוא אף קודם י"ח דצר דגזרו
דכל הפוסל התרומה מטמא משקין
לחיות מחלה^א דצפ"ק דשצת (דף
יד: ע"ב) מוקי האוכלין והכלים
שנטמאו במשקין במשקין הבאים
מחמת ידים ולפי' שגזרו לידים
פוסלין התרומה עושין המשקין שנגעו
בהן מחלה:

מאי קא משמע דין דרשימי בותר
לעשותו שני היינו הך. למי' אין אוכל מטמא אוכל מדאורייתא
לא פריך דלדידה הוסיף דמותר לעשות אף שני דאורייתא^ב.
ואילו
:שפיר. דמתני' בקדשים קיימי:
מקרא מלא. לא הוילא ממשמעו לא תרומה ולא קדשים אלא דצר שלם דיצר דאין אוכל מטמא אוכל לעולם וצדאות חגי טומאות דרבנן ניהו
וכבר נגזרו דלקמן [ז.] אכל דאורייתא לא מטמא אלא אוכל משקה ומשקה אוכל לקמן צפירקין (דף י"ב ע"ב). יליף לה דאוכל מטמא משקה ומשקה
אוכל: דאיכא משקין צדדי צבא. כשנגע באב הטומאה היה משקה טופח עליה ונטמא עמה והוא אף המשקה ראשון וכשנשפך עדיין הוא
עליה ומטמא הבשר שנשרף עם זה מחמת המשקין ונעשה שלישי שני: מדרבנן מטמא. וקא מוספי ליה טומאה מדרבנן: מאי הו שני.
דנר הו ראשון: היינו הך. דר' חנינא דתרינא צדדי ומאי הוסיף ר"ע דמשמע דהוסיף עדות על עדות חידוש על חידוש:
בחלל

שמי פרום היו חורשות. אותו היום לקמן: צב המשה. הוא הו
הזימים: בתנ"י מימיהם של כהנים. הכא נקט לה משום סיפא
דקתני מדבריהן למדנו ששורפין תרומה כו': מלשורף אף הצבא
שנטמא צוולד הטומאה. שנגע צבא

וה"ל איהו שני ולא נמנעו מלשורפו
עם חמור ממנו ממי' שנגע באב
הטומאה דהואיל וקף זה הקל לשריפה
עומד לא חשו אס מטמאין אותו יותר
ממה שהי'. ובגמרא פריך מאי תוספת
טומאה איכא הלא גם בראשונה צוולד
טומאה נגע ועכשיו חזר ונגוע צוולד
הטומאה: מלמדליק שמן. של תרומה:
שנפסל בטבול יוס. והוא שלישי דטבול
יוס פוסל את התרומה מן המורה
ציצנות פרק הערל (דף ע"ב ע"ב) מצכל
קודש לא תגעו^ג ויולדת משטבולה לסוף
ימי טומאה עד מלאת ימי טהרה
שלה טבולת יוס ארוך היא שהרי
אינה ראוייה להציא כפרה עד יוס
שמונים ואחד אלמא לא הו הערב
שמש דילה עד שקיעת המ' דשמוני':
בנר שנטמא בטמא מת. טמא מת
אב הטומא' הוא ומטמא כלים דכתיב
(מדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא
יטמא והנפש הנוגעת מטמאה עד
הערב צפרשת פרה גבי טומאת
מת אלמא טמא מת מטמא אדם
ועשאו הכתוב אב הטומאה כשרך
ונבילה שנטמאין אדם ולא כנוגע
בהן שאין מטמא אלא אוכלין ומשקין
דכתיב צשרלם (ויקרא י"א) כל אשר
צמוכו יטמא מכל האוכל אשר יאלכ
אשר יבוא עליו מים יטמא וכל
משקה אשר ישתה ככל כלי יטמא
אלמא לא מקבל טומאה מן הכלי
שקיבל טומאה מן השך אלא אוכל
ומשקה צבד ולא אדם וכלים והאי
נר הו ראשון ועכשיו יס כאן תוספת
טומאה שמתחלה היה שמן זה שלישי
וחזר ונעשה שני ע"י הנר דהואיל ויש
טומאה עליו לא מיחשיב ליה ונותת
להוסיף צדיים: מדבריהן למדנו
ששורפין תרומה טהרה עם הטמא

הפוסל את התרומה מטמא
משקין לחיות תחילה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ב
יא. ג"ל. וי"ל דגרייה
דכל הפוסל את התרומה
וכי היתה אחר רבי חנינא
סגן הכהנים כדפרישית.
מוס' הל"ש. אבל לר"ע
דהוה בתרא ליכא למימר
דמסודי מקמי גזירת
משקין. מי הוסיף.
ב' דאילו חתם השם שורפין
דאורייתא מותר לעשותו
שני דרבנן ואילו מותר
לעשותו שני דאורייתא.
מוס' שאק.

רבינו הגאון
תניא אבא שאול אומר,
היו פרות היו חורשות בהר
המשחה כו'. מתני' אמר
רבי חנינא סגן הכהנים
מימיהם של כהנים לא
נגמנו מלשורף הבשר
שנטמא בלוד הטומאה עם
הבשר שנטמא באב
הטומאה כו'. נקוט האי
כללא בידך השורף כיוצא
בו הוא אב הטומאה, דרבנן
אבות הטומאה השורף
השורף דודי טמא מת כו'.
והנוגע בהן נקרא ולד
ראשון, והנוגע בלוד
ראשון נקרא ולד שני,
והנוגע בלוד שני נקרא ולד
שלישי. ואקשינן אמתי'
מכדי בשר שנטמא בלוד
הטומאה ולד שני הוא, כי
שורף ליה בהדי בשר
שנטמא באב הטומאה הלא

תניא אבא שאול אומר,
היו פרות היו חורשות בהר
המשחה כו'. מתני' אמר
רבי חנינא סגן הכהנים
מימיהם של כהנים לא
נגמנו מלשורף הבשר
שנטמא בלוד הטומאה עם
הבשר שנטמא באב
הטומאה כו'. נקוט האי
כללא בידך השורף כיוצא
בו הוא אב הטומאה, דרבנן
אבות הטומאה השורף
השורף דודי טמא מת כו'.
והנוגע בהן נקרא ולד
ראשון, והנוגע בלוד
ראשון נקרא ולד שני,
והנוגע בלוד שני נקרא ולד
שלישי. ואקשינן אמתי'
מכדי בשר שנטמא בלוד
הטומאה ולד שני הוא, כי
שורף ליה בהדי בשר
שנטמא באב הטומאה הלא

א) עדות פ"ב [מ"א],
ב) ג"ז א, ג) ע"ס מי
ר"ש"ל, ד) ויקרא י"א,
ה) [ז' אחר ד"ה הו],
ו) ועי' מוס' עירובין נ"ט.
ז) ד"ה היה אורח ומי יומא
ח) ד"ה וחיה ונתולין פו:
ט) ד"ה כל משקה וכריתות
י) ד"ה [חלל], ו) ועי'
צ"ש"י ד"ה אכל,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה האיכא,
דמשקין מטמא בפחות
מריבועית ב"ל. מי צ"ש"י
לקמן דף ע"ב ד"ה אכל
לית כהו רביעית:

מוסף תוספות

א. שהלחם מטמא נידר.
מוס' שאק. ב. (ו) ויקרא
טמא מיקרי. ג. ס. ג. בין
להאי פ"י בין לפרש"י. ד.
ז"ל. בהש"י טפי. ה.
ה"ק. ה. ז"ל. מהות טמא
ליה כו' לכל הפחות שאינו
ניכילם להעמידו. מוס'
ר"פ. ו. אבל לענין לטמא
אחרים בין דאורייתא בין
דרבנן סגי ליה בכל שהוא.
ז. ז"ל. והתמא כיון
דאין אוכל מטמא אוכל
אפי' מדרבנן, לא משכחת
שלישי אלא ע"י משקין.
כגון משקה אוכל ואוכל
משקה, והגן משקין
אחרונים וראשונים שהיו
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין לחיות
תחילה (פ"ה פ"ח ה"ח).
מוס' הל"ש. ח. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). ט. שס.
י. [ו] ואל תנקטה עדיין
בימ"ר תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגבור
ב"שוב"ה. שס. י. דתנן כל
הפוסל את התרומה מטמא
משקין לחיות תחילה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ב
יא. ג"ל. וי"ל דגרייה
דכל הפוסל את התרומה
וכי היתה אחר רבי חנינא
סגן הכהנים כדפרישית.
מוס' הל"ש. אבל לר"ע
דהוה בתרא ליכא למימר
דמסודי מקמי גזירת
משקין. מי הוסיף.
ב' דאילו חתם השם שורפין
דאורייתא מותר לעשותו
שני דרבנן ואילו מותר
לעשותו שני דאורייתא.
מוס' שאק.